

Interstedelijke reflectiegroep Europa

Sinds de opstart in 2007 van een Interstedelijke reflectiegroep met Europese deskundigen uit zowel de stedelijke administraties als de OCMW's zet het Kenniscentrum in op de opportuniteiten die zich aandienen rond Europa. De Interstedelijke reflectiegroep Europa is doorheen de jaren uitgegroeid tot een belangrijk netwerk van Europawerkers uit de centrumsteden. Als voorbereiding op de reflectiegroepen neemt het Kenniscentrum gericht deel aan consultatie- en netwerkmomenten georganiseerd door de Europese instellingen en/of regiobureaus.

Interstedelijke kennisuitwisseling als opstap naar een efficiëntere Europawerking in elke stad afzonderlijk is vanzelfsprekend belangrijk. Om hieraan tegemoet te komen werd afgesproken om de bijeenkomsten van de Interstedelijke reflectiegroep Europa – op regelmatige basis – te laten doorgaan in een gaststad. Bedoeling is dat de gaststad, aansluitend op de reflectiegroep, een beknopt programma samenstelt waarin bijvoorbeeld wordt gefocust op goedwerkende instrumenten (financieel-technische opvolging van Europese projectdossiers, strategieën om Europese subsidies/netwerken te promoten bij bestuurders...) of vastgestelde moeilijkheden (informatie-doorstroming, cofinanciering, Europese projecten in de BBC...).

De reflectiegroep Europa is in 2016 samengekomen op 15 januari, 17 maart, 20 juni en 16 september.

Gezamenlijke projectindiening

Het Kenniscentrum wou de haalbaarheid onderzoeken om samen met geïnteresseerde centrumsteden in te dienen op één of twee Europese calls (bijv. in het kader van Interreg). Op basis van gemeenschappelijke projectambities werden verschillende oproepen gescreend in functie van eventuele indiening. Het Kenniscentrum faciliteerde deze samenwerking tussen de centrumsteden. De theorie kreeg zo een praktisch gezicht en via *learning by doing* kregen de minder ervaren Europawerkers inzicht in de werkwijze van meer ervaren steden.

- Onder impuls van het Kenniscentrum, werd een voorstel m.b.t. 'collectieve energierenovatie van particuliere woningen' opgesteld en ingediend bij het Interreg-secretariaat Twee Zeeën in 2015. De conceptnota werd in eerste fase niet weerhouden. In de daaropvolgende maanden werd het voorstel verder verfijnd en het partnerschap stevig uitgebreid. De herwerkte conceptnota werd ditmaal wel goedgekeurd en op 10 oktober 2016 is een **nieuwe, volledige, projectaanvraag met als titel 'Triple-A'**. Intussen kregen we bericht dat het projectvoorstel gehonoreerd werd en van start kan gaan.
- Mede op initiatief van het Kenniscentrum hebben de Vlaamse overheid (dienst klimaat en het Vlaams Energie Agentschap) en de steden Antwerpen, Gent en Mechelen samen met het Waals gewest op 10 oktober 2015 een projectvoorstel, BE-REEL!, ingediend bij het Europese programma Life+. Het voorstel dat is ingediend focust op de renovatie van gebouwen en zal in Vlaanderen gekoppeld worden aan het Renovatiepact. Uit het Renovatiepact zal een concreet, uitvoerbaar actieplan gedestilleerd worden en dit zal aangevuld worden met concrete renovatie-acties in de steden. De conceptnota werd door de Europese Commissie positief geëvalueerd en een volledig uitgewerkt projectvoorstel werd in het voorjaar van 2016 ingediend. Het voorstel werd positief beoordeeld door de jury maar moest toch nipt de duimen leggen omdat een aantal andere projectvoorstellen nog beter scoorden. Op basis van de beoordeling en suggesties van de jury werd op 22 september **een herwerkte conceptnota** ingediend. Deze tweede conceptnota werd intussen goedgekeurd, het project kan dus verder uitgewerkt worden om opnieuw ingediend te worden.

EU-vorming

Het is niet altijd duidelijk welke rol er voor steden is weggelegd binnen het onderzoeks- en innovatieprogramma van de EU, nl. het H2020 programma. Het Kenniscentrum organiseerde daarom op verzoek van de reflectiegroep Europa en i.s.m. Vleva een vormingsmodule op 22 september 2016 die dieper inging op de opportuniteiten en de valkuilen voor steden bij de opstart en uitwerking van een projectvoorstel. Er werd een namiddagprogramma samengesteld met verschillende praktijkgetuigenissen en de volgende gastsprekers:

- **François Stassijns** (Agentschap Innoveren & Ondernemen, Nationaal Contactpunt H2020) - Algemene toelichting rond H2020 met specifieke focus op de mogelijkheden voor steden binnen het programma
- **Ari Apteker** (projectleider Open Transport Net, stad Antwerpen) en **Anne Recour** (Novelog, Mechelen) - Ervaringen van Vlaamse centrumsteden binnen H2020
- **Ariane Decramer en Hanne Deroo** (Vleva) - Voorbeelden van lopende/gerealiseerde projecten binnen H2020 met een prominente rol voor grote/middelgrote steden
- **Wim De Kinderen** (Gemeente Eindhoven) - Hoe ga je te werk als je aan een specifieke call wil meedoen? Belangrijke leerpunten voor een succesvolle H2020 projectaanvraag
- **Daniëlle Baetens** (Grant Advice - evaluator voor H2020 energieprojecten) - Concrete tips en tricks voor centrumsteden die in de toekomst willen inzetten op specifieke calls

De stedelijke dimensie in EU-beleid

- In uitvoering van het jaarplan 2016 organiseerde het Kenniscentrum i.s.m. VVSG en Vleva op 12 oktober een overleg met de Vlaamse Europarlementariërs. Aanleiding voor het bezoek is de opmaak en goedkeuring van de **EU Urban Agenda** in het **Pact van Amsterdam** op 30 mei 2016. In het pact engageren de Europese instellingen zich om steden nauwer te betrekken in de EU beleids- en besluitvorming. Het overleg focuste op topics waarbij impact op de besluitvorming nog mogelijk is. Verschillende thema's die zijn opgenomen in het Pact van Amsterdam dienden als uitgangspunt: energie transitie, migranten en vluchtelingen, skills en jobs, toegang tot Europese fondsen. De stedelijke delegatie omvatte burgermeesters (en enkele schepenen) uit Aalst, Gent, Mechelen, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.
- De vraag om het EU-beleid aan te passen aan de realiteit van steden klinkt steeds luider. Heel wat stakeholders vragen een échte Europese stedelijke agenda. De discussie onder de lidstaten wordt geleid door Nederland vanuit hun rol als voorzitter van de Europese Raad die ze in de eerste helft van 2016 bekleedden. Op initiatief van de reflectiegroep Europa verstuurdde het burgemeestersoverleg een schrijven aan Minister-president Bourgeois met de vraag tot nauwere betrokkenheid in de verdere uitwerking van de Urban Agenda in België en Vlaanderen.
- Op uitnodiging van het departement Internationaal Vlaanderen nam het Kenniscentrum op verschillende tijdstippen deel aan het 'Belanghebbendenmanagement Internationaal Vlaanderen'. Doel is het capteren en analyseren van de visie van externe belanghebbenden, in functie waarvan aanbevelingen worden geformuleerd aan de directieraad van het departement, het managementcomité van het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen en/of de bevoegde minister.
 - Overleg m.b.t. het verruimen van het diplomatiek netwerk van Vlaanderen op 12 januari
 - Informatiesessie bij Vleva m.b.t. Europees – Amerikaans vrijhandelsakkoord (TTIP) op 16 maart
 - Informatiesessie bij Vleva m.b.t. Europees – Canadees vrijhandelsakkoord (CETA) op 28 september

Europeanisering in partnerschap

Naast de activiteiten die het Kenniscentrum zelf heeft geïnitieerd, werd er ook sterk ingezet op (lopende) samenwerking(en). Afgelopen jaren zijn er diverse partnerschappen op gang gekomen die het Kenniscentrum verder wil uitbouwen om de Europeanisering van de centrumsteden in een stroomversnelling te brengen.

- Steden kunnen op verschillende actoren (Vleva, VVSG, Team Stedenbeleid, Kenniscentrum,...) beroep doen voor verschillende vormen van belangenbehartiging (lobbywerk, kennismakelaar, aangever potentiële financieringspistes...). Gezien de beperkte capaciteit bij de verschillende spelers is het zaak zo veel mogelijk te streven naar helderheid en complementariteit zodat alle cruciale domeinen worden afgedekt en dubbelwerk vermeden. Het coördinatie-overleg tussen Vleva, VVSG en het Kenniscentrum (en eventuele andere partijen) wordt aangegrepen om tot een heldere taakverdeling en duidelijke werkafspraken te komen.
- In het kader van de Benelux-samenwerking 'Urbiscoop' werkte het Kenniscentrum samen met steden en centrale overheden uit België, Nederland, Luxemburg, Duitsland (Noordrijn – Westfalen) en Frankrijk (Nord Pas de Calais) rond het thema: 'Energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving'